13. - 22. MARS 2009

OSLO INTERNASJONALE KIRKEMUSIKKFESTIVAL

H. K. H. Kronprinsesse Mette-Marit
festivalens høye beskytter

Tusen millioner stjerner og en venn

- en orgeldansefortelling

av Per Roar og Lars Notto Birkeland

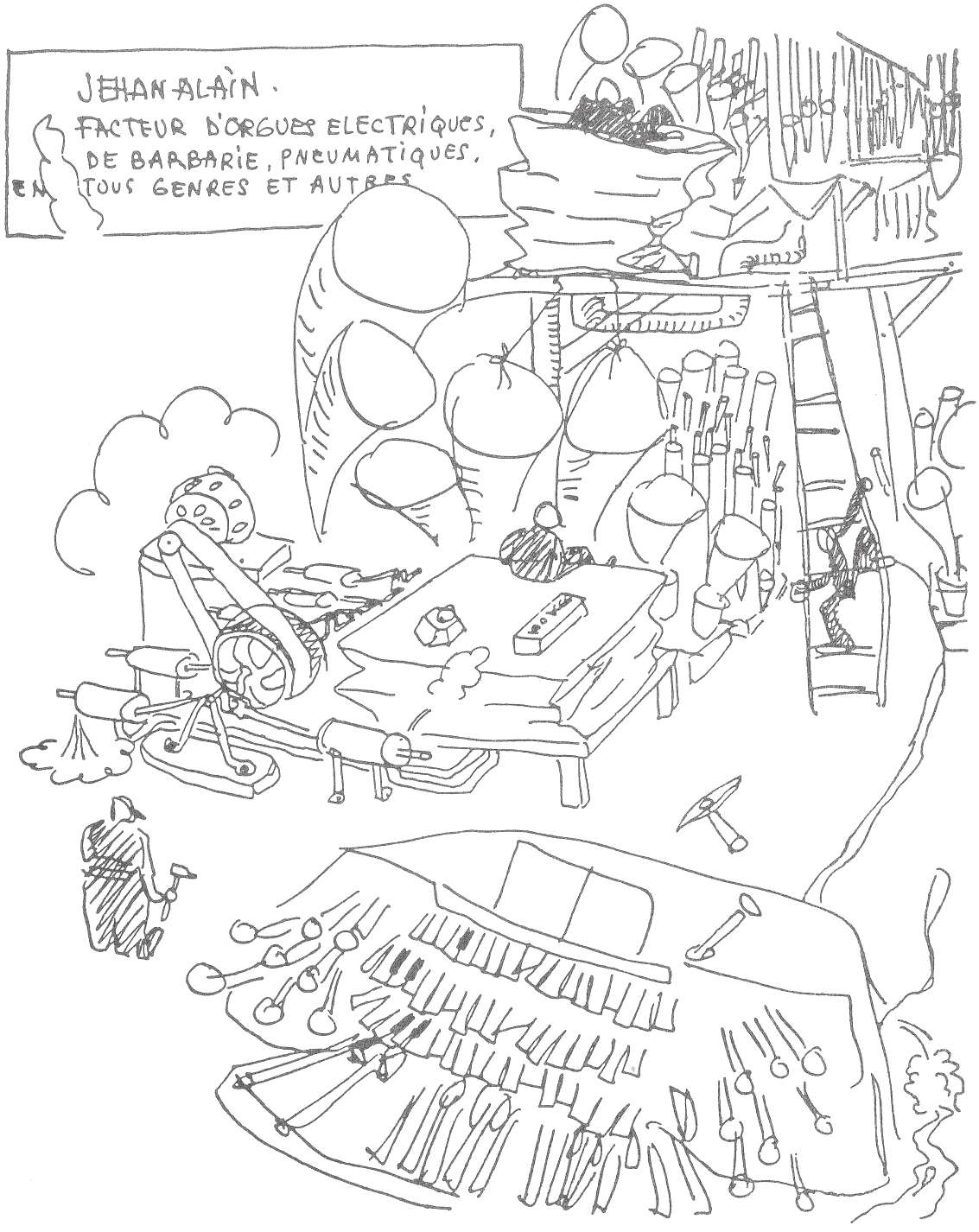
Basert på orgelmusikk av Jehan Alain (1911-1940)
og fortellingen om *Den lille prinsen*
av Antoine de Saint-Exupéry (1900-1944)

Fagerborg kirke
Lørdag 21. mars kl. 12.00
(URFREMFØRING)

Mandag 23. mars kl. 18.00
Onsdag 25. mars kl. 18.00

VÅRE SAMARBEIDSPARTNERE:

OSLO KOMMUNE ● NORSK KULTURRÅD ● INSTITUSJONEN FRITT ORD ● SPAREBANKSTIFTELSEN DNB NOR
DEXTRA MUSICA ● OLA MÆLE ● REMA 1000 ● HATHON HOLDING AS ● THON HOTEL OPERA ● VÅRT LAND
EUROPCAR ● WÜRTH NORGE AS ● LUFTHANSA ● BAYERNGAS NORGE AS ● KIRKENS NØDHJELP
TYSKLANDS AMBASSADE ● SPANIAS AMBASSADE ● UNG KIRKESANG

Tegninger av Antoine de Saint-Exupéry og Jehan Alain.

Tusen millioner stjerner og en venn
- en orgeldansefortelling

basert på orgelmusikk av **Jehan Alain** (1911-1940)
og fortellingen om *Den lille prinsen* av **Antoine de Saint-Exupéry** (1900-1944)

Forestillingen er utarbeidet av Per Roar og Lars Notto Birkeland
i samarbeid med Kristin Hestad og de øvrige medvirkende.

Medvirkende:

Flyveren:	Gisle Hass
Reven:	Erlend Samnøen
Organist/musikalsk ansvarlig:	Lars Notto Birkeland
Iscenesetter/koreograf:	Per Roar
Medinstruktør/dramaturg:	Kristin Hestad
Scenograf/kostymedesigner:	Ebba Johansson
Barnefaglig konsulent:	Gudrun Glette
Modellflyoperatør:	NN
Lys:	Kyrre Heldal Karlsen
Lyd:	Per Amundsen
Snekkerarbeid:	Anders Hamre
Teknisk assistanse (ballonger):	Geir Kristiansen
Fotograf:	NN

I forestillingen brukes følgende orgelstykker av Jehan Alain:

- *Joies* (1937-40, fra *Trois Danses*)
- *Chant donné* (1932)
- *Berceuse sur deux notes qui cornent*
  («Vuggesang over to toner som har hengt seg opp», 1929)
- *Deux Danses à Agni Yavishta* (1932/1934)
- *Le Jardin suspendu* (1934)
- *Fantasmagorie* (1935)
- *Aria* (1939)
- *Climat* (1934)
- Utdrag fra *Luttes* (1937-40, fra *Trois Danses*)

Den lille prinsen og Jehan Alain

Vi har valgt å sette sammen Alains musikk med fortellingen om *Den lille prinsen* av Saint-Exupéry, selv om Alain og Saint-Exupéry sannsynligvis aldri hadde hørt om hverandre. Men de var på flere måter ganske like. De levde på samme tid i Frankrike og var opptatt av mange av de samme tingene: de likte å ta sjanser, kjøre fort, og de interesserte seg for tekniske nye oppfinnelser. De elsket naturen og var opptatt av å ta vare på kjærligheten og vennskapet og respekten for livet. Begge hadde en levende fantasi, og begge hatet krigen, selv om de var nødt til å delta i den, og til slutt måtte begge dø på grunn av den. De reagerte mot den umenneskelige nazismen og fascismen som var årsaken til krigen. Også i det de skapte er det likheter – en atmosfære av underfundig humor og melankoli, både glad og trist på samme tid.

Handlingen i *Tusen millioner stjerner og en venn* kan kort beskrives slik:

Reven og flyveren møtes i ørkenen, mange år etter at Den lille prinsen forsvant nettopp der. De oppdager tilfeldigvis at de begge kjente Den lille prinsen og begynner å fortelle hverandre historier om sine møter med ham. De virvles snart inn i en strøm av minner som de spiller og leker ut med hverandre. I løpet av leken viskes grensene ut mellom den gang da og øyeblikket her og nå, og de opplever det hele som om det skjedde på nytt.

Hvem var Alain?

I en liten forstad utenfor Paris stod det i 1911 et lite, helt vanlig hus. Men de som bodde der var alt annet vanlige. Og den 3. februar ble det født en liten gutt der som ble døpt **Jehan**, et gammeldags navn i Frankrike på den tiden. Faren hans, **Albert Alain**, hadde samme år begynt å bygge et stort kirkeorgel, midt i spisestuen i det lille huset. Etter hvert kom orgelet til å ta så stor plass at det ikke var mulig å spise middag der lenger, så familien måtte spise på kjøkkenet. Og da tror du sikkert at pappa Alain var helt gal, men sannheten er at han arbeidet som organist, og det var ganske vanlig at organister i Frankrike fikk bygget egne orgler hjemme som de kunne øve på. Det uvanlige var at de bygget dem selv.

Alain-familiens husorgel vokste og ble gradvis større samtidig med at Jehan vokste opp. Pappa Alain var en ganske fattig mann, men hans orgel ble det største og viktigste husorgelet i Paris. I tillegg til å være musiker var han også utdannet møbelsnekker, så han visste noe om hvordan man skulle bygge ting. Siden han ikke var særlig rik, måtte han bruke det han kom over. Han kunne bruke både papir, tape og til og med vinkorker til å reparere orgelet. Orgelet var fullt biter og stykker tatt fra bilmotorer, lær fra gamle hansker, eller deler fra ødelagte orgler som han kjøpte for de få pengene familien hadde. Så det er ikke så rart at orgelet ikke alltid fungerte som det skulle.

Det var et eventyr for lille Jehan å gå på oppdagelsesferd i det store, rare instrumentet hjemme i stua, og han ville selvfølgelig bli organist han også, akkurat som pappa. Og pappa lærte ham å spille. Jehan begynte tidlig å improvisere og fantasere ved orgelet, og etter hvert begynte han å komponere. En gang var det to toner som hadde hengt seg opp i orgelet, men det hindret ikke Jehan å spille fin musikk. Han lagde i stedet et stykke som han kalte for *Vuggesang over to toner som har hengt seg opp*, hvor de to tonene klinger med i hele stykket. Og det låter nydelig.

Da Jehan ble 18 år gammel begynte han å studere musikk på alvor. Han kom inn på det berømte Musikkonservatoriet i Paris og fikk undervisning av noen av de fremste musikerne og komponistene på den tiden. Men Jehan trivdes ikke på skolen. Han syntes at han ikke fikk brukt fantasien sin og savnet å kunne leke med musikken. På fritiden skrev han fine stykker, og han tegnet også mange rare tegninger. Jehan likte alt som hadde fart og spenning. Han skaffet seg motorsykkel og elsket å rase rundt på den. Han var nysgjerrig på alle slags nye maskiner, han likte tog og fly. Han komponerte ofte musikk mens han satt på toget, og det er noe vi kan høre i flere av stykkene. Hvis du hører nøye etter, kan du høre toglyder i musikken, både rytmen fra skinnene og togfløyta.

Etter hvert ble han innkalt i militæret, for dette var rett før 2. verdenskrig, og mange unge menn i Frankrike måtte forberede seg på å bli soldater for å kjempe for landet sitt. Jehan hatet å være soldat og lengtet til familiens hytte på fjellet, å gå i blomsterengene, å kunne spille, synge og komponere. Men Jehan hadde ikke noe valg, og da krigen kom ble han ble satt til å være sendebud mellom de forskjellige soldatavdelingene. Han kjørte rundt på motorsykkel med viktige og hemmelige papirer. En sommerdag i 1940 støtte han på en patrulje med tyske soldater da han var ute og kjørte, og det kom til en skuddveksling mellom ham og de andre soldatene. Jehan ble truffet og døde, bare 29 år gammel.

Det er trist at en så ung mann måtte dø så tidlig. Men han levde ikke forgjeves, for han fikk laget mye flott musikk og mange fine og rare tegninger som alle vi som lever etter ham kan glede oss over. Også var han veldig opptatt av at vi mennesker må ta godt vare på hverandre.

Hvem var Saint-Exupéry?

I byen Lyon i Frankrike ble det den 29. juni 1900 født en liten gutt med det lange og rare navnet **Antoine Jean-Baptiste Marie Roger de Saint-Exupéry**. I hans familie var det helt vanlig å gi barna sine så lange og rare navn. Etter hvert som han ble større fikk han tre hovedinteresser: Bare seks år gammel begynte han å skrive dikt, og etter hvert skulle han bli en av Frankrikes mest kjente forfattere. Han elsket naturen og kunne falle helt i staver over en sommerfugl eller en møll. Den tredje hovedinteressen var den store nye oppfinnelsen på den tiden: flyet. Bare tolv år gammel fikk han lov til å bli med en berømt flyver på en tur. Og det skulle bli yrket hans også når han ble voksen, ved siden av å være forfatter.

Da han ble voksen fløy han over hele verden. Og det var ikke med store passasjerfly som er vanlige i dag, det var med ganske små fly hvor det ikke var plass til mer enn et par personer. Han elsket å fly helt alene, mange tusen meter over bakken, og kjenne på den friheten og roen det ga ham.

En gang skulle han prøve å slå rekorden i å være den som fløy raskest fra Frankrike til Vietnam. Han fløy seg helt vill fordi han havnet i tett tåke, og han ante ikke hvor han var. Det endte med at flyet krasjlandet i ørkenen Sahara, langt fra folk. Han og flymekanikeren han hadde med seg kom uskadd fra det, men det eneste de hadde å spise og drikke var noen druer, to appelsiner og littegrann vin. Det tok fire dager før noen fant dem, og da var de halvdøde av tørst og sult.

Det var etter denne opplevelsen at han fikk ideen til fortellingen om *Den lille prinsen*, om flyveren som må nødlande i ørkenen.

Da 2. verdenskrig brøt ut, ble han innkalt til å være krigsflyver. Han tok alltid på seg de farligste oppdragene, og flere ganger holdt det på å gå galt. Og det er under krigen at han skriver fortellingen om *Den lille prinsen*. Selv om Saint-Exupéry likte å kjøre på farlige flytokt, hatet han krigen og hva den gjorde med menneskene. *Den lille prinsen* handler derfor om hva som egentlig er viktig her i livet, nemlig det å ta vare på hverandre.

Om morgenen den 31. juli 1944 la han ut på et tokt over Middelhavet, og siden har ingen sett ham. Lenge etterpå fant man flyet hans på havbunnen, og det viste seg at det var et fiendtlig fly som hadde skutt ham ned.

Om de medvirkende

Flyveren: Gisle Hass
Har jobbet som frilans skuespiller siden 1991 og har turnert i inn- og utland. I 2007/2008 spilte han i forestillingen @lice for Riksteatret, koreografi Kjersti Alveberg, samt i forestillingen «The Problem Has No Name», koreografi Henriette Pedersen. Denne forestillingen ble spilt i Bergen, Oslo, Stockholm, Göteborg og Trondheim. I 2006 spilte han i forestillingen «Jorda Rundt På 80 Minutter» for Riksteatret, regi Jo Strømgren. I april 2009 vil Gisle gå inn i produksjonen «Sult» etter romanen av Knut Hamsun, i regi av det engelske kompaniet Pickled Image. Forestillingen vil turnere i både inn- og utland. Gisle Hass har også bred erfaring fra figurteater.

Reven: Erlend Samnøen
Utdannet danser ved Statens Balletthøgskole i Oslo. Har jobbet som utøver i forestillinger vist på Teater Ibsen (Skien), Det Norske Teatret, Black Box Teater, Dansens Hus mm. Har jobbet som koreograf ved Nationaltheatret, Trøndelag Teater, Den Nationale Scene, Hålogaland Teater og Drammen Teater. Medvirker i kunstnergruppa L.U.N. som siden 1999 har laget en rekke forestillinger, stunts og performance. Hadde høsten 2008 regi på forestillingen «Jul i Prøysenland» på Trøndelag Teater.

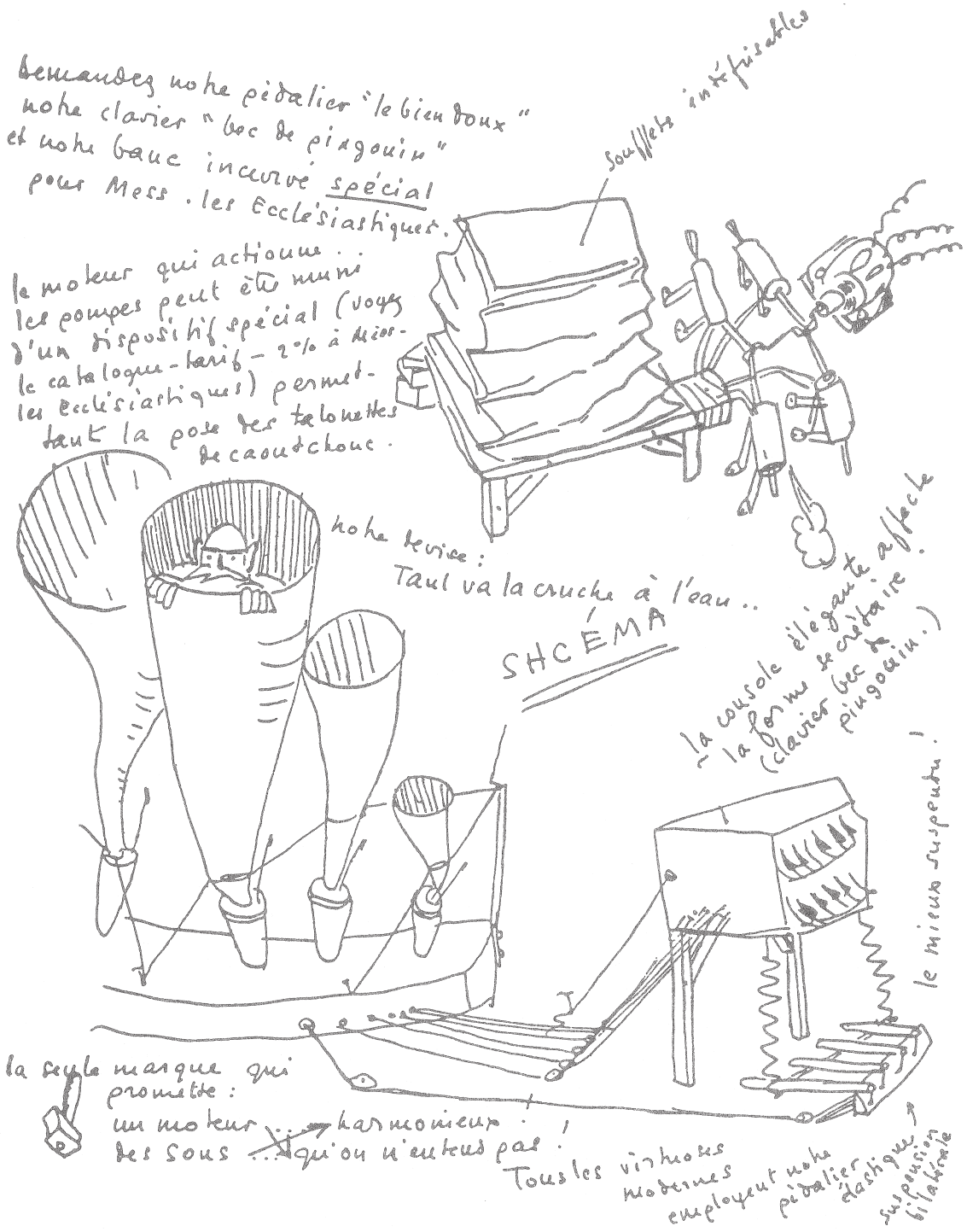
Organist/musikalsk ansvarlig: Lars Notto Birkeland
Utdannet fra Norges musikkhøgskole, med etterfølgende orgelstudier med Kåre Nordstoga i Oslo og Guy Bovet i Sveits. Arbeider som frilans konsertorganist i kombinasjon med stilling som kantor i Fagerborg kirke, der han har vært medansvarlig for byggingen av kirkens nye orgel som ble innviet i 2007. Mottok Statens arbeidsstipend for kunstnere 2006-2008, bl.a. for å utvikle alternative måter å formidle orgelmusikk på, og søke å nå ut til nye publikumsgrupper og vise hvilke muligheter som ligger i dette instrumentet. Han har ved flere anledninger vært solist med Oslo-Filharmonien og andre norske symfoniorkestre, samt med Sveriges Radios Symfoniorkester. Han var også i flere år ansatt ved Den Norske Opera som repetitør og kormester.

Iscenesetter/koreograf: Per Roar
Utdannet ved bl.a. Kunsthøgskolen i Oslo, New York Dance Intensive og Tisch School of the Arts, NYU, i tillegg til studier i Budapest, Oxford og London. Har hatt Statens arbeidsstipend for kunstnere (2000-2003) og kunststipendiat i koreografi ved Kunsthøgskolen i Oslo (2003-2006). Han står bak bl.a. «Hvite Løgner/Sorte Myter» (1996), trilogiene Det Norske Hus (1997-2000) og Liv & Død (2002-2006). Han jobber med en tverrkunstnerisk forståelse av koreografi – hvor det er forholdet mellom de ulike kunstformene/uttrykkene i møte med sin konkrete kontekst og sosiale rom som til sammen utgjør koreografiens store bevegelse. Han ønsker her særlig å se på forholdet mellom nærhet og avstand, stillstand og bevegelse, og det synlige vs. det ikke-synlige – i arbeidet med å aktivere kirkerommets bevegelse og arkitektur.

Medinstruktør/dramaturg: Kristin Hestad
Er scenekunstnerutdannet fra Ecole International de Théâtre, Jacques Lecoq i Paris og fra International Directors Colloquium med Jurij Alschitz, (Moskva, Berlin, Bari, Bergen). Hun har arbeidet med nye ritualer og rom i kirken i samarbeid med Kirkens Bymisjon, Kirkens Ressurssenter mot vold og seksuelle overgrep og Oslo Domkirke. Kristin har gjort en rekke forestillinger rettet mot barn og unge som har vært vist og turnert gjennom Scenekunstbruket, blant annet Mat/Menn/Mus basert på Erlend Loes bok Maria og José og klovneforestillingen Gerd og hennes franske kusine. I scenekunsttrilogien «Døden, kjærligheten og havet» jobber hun med filmskaper Ingebjørg Torgersen i skjæringspunktet mellom naturvitenskap og kunst. http://.gorgonproductions.wordpress.com.

Scenograf/kostymedesigner: Ebba Johansson
Utdannet med hovedfag i klær og kostyme fra Kunsthøgskolen i Oslo og har virket som scenograf og kostymedesigner siden 1998. Begynte som assistent for scenograf/kostymedesigner Katrine Tolo men utviklet raskt en egen stemme. Hun har vært opptatt av det visuelle og kostymets evne til å kommunisere som et eget uttrykk og gjorde i 1999 en performance-serie som arbeidet med de problemstillingene. Serien var støttet av Norsk Kulturråd og ble vist i forbindelse med Galleri Rams 10 års jubileum. Hun har videre jobbet for en rekke koreografer, deriblant Henriette Pedersen, Hooman Shariffi, Kathrine Bølstad, Dans Design, improvisasjonsgruppen L.U.N. samt Karstein Solli (Ready made baby (2008)), og scenekunstneren Kristin Hestad (Mat/Menn/Mus (1999); Stilleben (2003); Rambukk (2005); På dypt vann (2008)). Ebba Johansson har tidligere jobbet sammen med Per Roar i campinghappeningen Skutt i hagestolen (2000) og A Rehearsal for Mortals (2005).

Dextra
musica

Stiftelsen KULT - senter for kunst, kultur og kirke – er en samarbeidspartner for produksjonen. KULT er en ny stiftelse som drives av Kirkelig Kulturverksted i samarbeid med Norske Kirkeakademier, og som jobber for å skape nye møteplasser i skjæringspunktet mellom kunst, kultur og religion. Sentralt i arbeidet står kompetanseutvikling og dialog mellom kunstnere og kirke, samt arbeidet med å fremme en flerreligiøs dialog. KULT følger denne produksjonen med en egen referansegruppe med henblikk på kompetanse-overføring og formidling av erfaringer fra dette møtet mellom kirkerom og kunstnerisk arbeid. Referanse-gruppen består av koreograf og professor ved HiO Leif Hernes, arkitekt ved AHO Gro Lauvland og teolog og stipendiat ved UiO Margunn Sandal. De har engasjert videodokumentaristen Sesuko Watanabe til å følge prosessen.

Produksjonen *Tusen millioner stjerner og en venn* er støttet av **Norsk Kulturråd** (Kunstløftet for barn og unge og Fri scenekunst), **Fond for lyd og bilde**, **Fond for utøvende kunstnere** og **Fagerborg menighet**.